

3.5.2023

Arvokkaita tietoaineistoja koskevan sääntelyn täytäntöönpanoa koordinoiva työryhmä

Aika ke 3.5.2023 klo 13–15

Paikka Skype ja nh Pullonkaula, Mariankatu 9

Osallistujat

Olli-Pekka Rissanen, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)
Riitta Autere, valtiovarainministeriö (poissa)
Riikka Korvenoja, Fintraffic Oy
Mika Paasikallio, Patentti- ja rekisterihallitus
Johanna Varjotie, Patentti- ja rekisterihallitus (varajäsen)
Mikko Rauhala, Ilmatieteen laitos
Jari Reini, Maanmittauslaitos
Hanna Horppila, Maanmittauslaitos (varajäsen)
Kitta Suhonen, Luonnonvarakeskus
Riitta Teiniranta, Suomen ympäristökeskus
Marjut Vuorinen, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Sabine Westin, Digi- ja väestötietovirasto
Petri Tenhunen, Digi- ja väestötietovirasto (varajäsen)
Heidi Innanen, valtiovarainministeriö (sihteeri)
Nico Käräjäoja, valtiovarainministeriö (sihteeri)
Nikos Markou, valtiovarainministeriö (sihteeri, poissa)
Antti Helin, valtiovarainministeriö

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Käytiin läpi kokouksen asialista.

2. Työryhmän jäsenten esittäytyminen

Työryhmän jäsenet, kokouksessa mukana olleet varajäsenet ja sihteerit esittäytyivät.

3. Tilannekatsaus HVD-täytäntöönpanoon ja tour de table nykytilanteesta

Puheenjohtaja esitteli tilannekatsauksen arvokkaiden tietoaineistojen asetuksen täytäntöönpanosta. Todettiin, että täytäntöönpano tulee olla tehtynä 9.6.2024

mennessä. Koordinoiva työryhmä tarkastelee täytäntöönpanoa käytännön näkökulmasta ja voi tarvittaessa antaa syötettä lainsäädäntötyöryhmälle. Lisäksi ylläpidetään vapaamuotoista HVD-verkosta, jonka seuraavaa tapaamista suunnitellaan kesäkuun alkupuolelle.

Mahdolliset lausuntokierrokset ja hallituksen esityksen antaminen ajoittunevat syksyyn 2023. Lainsäädäntötyöryhmän toimikausi päättyy 31.1.2024, koordinoiva työryhmä jatkaa työskentelyään kesään 2024 saakka.

Käytiin keskustelukierros virastojen nykytilanteesta ja mahdollisista syötteistä työryhmän työlle. Keskustelussa nostettiin virastoittain esille seuraavia asioita:

Fintraffic

- Julkisuuslain uudistustyön yhteydessä on havaittu, että salassapitoperuste puuttuu kriittiselle infrastruktuurille.
- Sisävesiväylien paikkatieto tarkoittaa jokityyppisiä väyliä, joita Suomessa ei ole, eli tämä ei ole kansallisesti relevanttia sääntelyä.
- Olisi selvitettävä, mitä liikkuvuustiedolla tarkalleen tarkoitetaan, esim. väylätiedot kuuluvat Väylävirastolle.

PRH

- Yritysten perustiedoista PRH tarjoaa jo joitakin, mutta täytäntöönpanoasetuksella näitä halutaan hieman laajemmiksi. Huomattava, että yritysten takana on yksityishenkilöitä.
- PRH:ssa on käynnissä tai alkamassa selvityksiä täytäntöönpanoasetukseen liittyvistä ongelmista. Yhtenä merkittävimmistä ongelmista on se, ettei direktiivi tai täytäntöönpanoasetus ota kantaa yrityksen määritelmään. Yritysten osoitetiedot ovat henkilötietojen kannalta ongelmalliset. Tilinpäätöstiedoista valtaosa on pdf-muotoisessa arkistossa, eikä niitä ole mahdollista muuttaa rakenteiseen muotoon. Pdf-muotoista ei voida laittaa avoimesti saataville.

Ilmatieteen laitos

- Lähes kaikki aineisto on ollut avointa vuodesta 2013 lähtien.
- Ilmatieteen laitos täyttää nykyisellään täytäntöönpanoasetuksen vaatimukset.
- Huomattava, että datamäärät ovat erittäin isoja ja käytettävyys vanhenee nopeasti.
- Laki Ilmatieteen laitoksesta velvoittaa toimimaan kaikissa olosuhteissa. Missään ei ole säädetty, olisiko tarve jossain tilanteessa sulkea esim. säätutkaverkoston havainnot.

Maanmittauslaitos

- Aineistot ovat olleet avoimia vuodesta 2012 alkaen.
- Nostettiin esiin webinaareja, joissa arvokkaat tietoaineistot ovat olleet viime aikoina esillä mm. MML:n toimesta:
  - 12.4. SFS:n järjestämä tilaisuus [Avoimen datan direktiivi ja arvokkaat tietoaineistot – standardeilla kohti ratkaisuja](#)
  - 21.4. EU-komission yhteistyössä API daysin kanssa järjestämä webinaari
- Aalto-yliopistolta on tilattu uhka-analyysi, jonka tulokset ovat lähiaikoina käytettävissä.
- Raportointia on ennakoitu ja mietitty, miten sitä viedään eteenpäin.
- Kysymyksiä herättävät mm. metadata ja palveluja tuottavien velvoitettujen viranomaisten luettelo teemoittain.

Luonnonvarakeskus

- On ollut paljon keskustelua kriittisistä aineistoista.
- Melko paljon aineistoja, jotka pohjautuvat vapaaehtoisten ilmoittamiin tietoihin (esim. elinkeinoihin liittyen). Näiden osalta joudutaan keskustelemaan, mitä tietoja voidaan laittaa avoimiksi.
- Anonymisointi on noussut tärkeänä kysymyksenä esille.

SYKE

- Avoimia aineistoja on ollut jo pitkään, INSPIRE:n ansioista tunnistetaan arvokkaat tietoaineistot.
- Pohdintaa on herättänyt erityisesti ympäristöraportoinnit, jotka ovat arvokkaita tietoaineistoja ja niistä suuri osa on SYKE:n vastuulla. Nykyisin raportoidaan datat komissiolle, jonka järjestelmästä ne ovat jo julkisesti saatavilla. Joudutaan silti todennäköisesti rakentamaan oma datavarasto, mistä aiheutuu lisätyötä.

THL

- Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedot ovat arkaluonteisia. Niitä on pyritty avaamaan tietyin edellytyksin.
- Muita haasteita ei ole tässä vaiheessa ole nostettu esiin, enemmänkin ollaan odottavalla kannalla. Dokumentointiin ja metatietoihin tulee kiinnittää huomiota.

DVV

- Rakennus- ja osoitetietoja on avattu ja niitä on käyty myös paljon katselemassa.
- Huoneistotietoja on kyselty melko paljon, niiden osalta on linjattu, ettei niitä luovuteta lainkaan yksityiselle sektorille.

4. Lainsäädäntötyöryhmän ajankohtaiset asiat

Antti Helin esitteli. Esityksen myötä koordinoivalle työryhmälle annettiin pohdittavaksi seuraavat kysymykset:

- Mitä koordinoiva työryhmä ajattelee kansallisesta liikkumavarasta ja sen käyttötarpeesta?
- Tarvitaanko täytäntöönpanoon jotain muuta sääntelyä kuin itse täytäntöönpanoasetus?
- Onko jotain muuta, mistä tulisi keskustella sääntelytyöryhmässä?

Käytiin keskustelua esityksen pohjalta. Maksuttomuuteen liittyen Fintraffic nosti esiin kysymyksen siitä, onko heidän organisaationsa tässä kontekstissa julkisen sektorin elin, julkisoikeudellinen laitos vai julkinen yritys. Helin totesi, että jos viranomaisen asiakirja ei ole julkisuuslain soveltamisalassa, ei ole kyse arvokkaasta tietoaineistosta. Todettiin, että asia tulisi ottaa pöydälle LVM:n digi- ja datasäädösten toimeenpanon koordinaatioryhmässä.

5. Arvokkaiden tietoaineistojen avaamiseen liittyviä tunnistettuja riskejä

Puheenjohtaja alusti. Useat toimijat ovat havainneet poikkeuksellista toimintaa kohdistuen joihinkin kriittisiin datoihin. Keskusteltiin tilanteesta paremman yleiskuvan saamiseksi. Turvallisuuskomitea on pyytänyt VM:n ja LVM:n toukokuun kokoukseensa esittämään, mitä asian suhteen tulisi tehdä.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi kesäkuussa ennen lomia. Pyritään kokoontumaan myös syyskuussa ja joulukuussa.

Lopuksi kysyttiin, mitä jäsenet toivovat työryhmän työltä. Toivottiin yhteistyötä ymmärryksen lisäämiseksi ja konkreettista tietoa siitä, mitä täytäntöönpano käytännössä tarkoittaa eri toimijoille. Puheenjohtaja totesi, että myös rahasta on jossain vaiheessa keskusteltava. Todettiin, että jos kysymyksiä tai kommentteja ilmenee kokousten välillä, kannattaa olla yhteydessä osoitteeseen hvd-toimeenpano.vm@gov.fi.

7. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.00.